

Rapport

Participatieverslag

Omgevingsvisie Stadskanaal

Klant: Gemeente Stadskanaal

Referentie: BI6497-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0001

Status: S0/P01.01

Datum: 30 januari 2025

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Euvelgunnerweg 25A
9723 CV Groningen
Mobility & Infrastructure
Trade register number: 56515154
Telefoon: +31 88 348 53 00
Email: info@rhdhv.com
Website: royalhaskoningdhv.com

Titel document: Participatieverslag

Sub titel: Omgevingsvisie Stadskanaal
Referentie: BI6497-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0001
Status: P01.01/S0
Datum: 30 januari 2025
Projectnaam: Omgevingsvisie Stadskanaal
Projectnummer: BI6497
Auteur(s): Daan Smit, Jorrick Scholte

Opgesteld door: [Click here to enter text.](#)

Gecontroleerd door: Nancy Nonkes

Datum: 30 januari 2025

Goedgekeurd door:

Datum:

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veeleenvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Totstandkoming omgevingsvisie	3
3	Stakeholdersanalyse	7
4	Participatie	9
4.1	(Mee)beslissen	9
4.2	Meedoen	12
4.3	Meedenken	17
4.4	Meeweten	18

Bijlagen

Rapport

1	Bijlage 1. Stakeholdersanalyse
2	Bijlage 2: Presentatie Raadsavond 7-11-2023
3	Bijlage 3: uitwerking stellingen Raadsavond 7-11-2023
4	Bijlage 4: presentatie college 30-01-2024
5	Bijlage 5: uitkomsten werksessie projectgroep 20-04-2023
6	Bijlage 6: Uitkomsten enquête

1 Inleiding

Participatie en de bijbehorende communicatie was een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot de omgevingsvisie Stadskanaal. Participatie is ingezet als middel om de kwaliteit van de oplossingsrichtingen te vergroten, door verschillende perspectieven, kennis en creativiteit te betrekken.

In het participatietraject voor de Omgevingsvisie Stadskanaal hebben we gewerkt vanuit de gouden regels voor participatie (zie figuur 1). De werkwijze en de uit te voeren activiteiten zijn beschreven in het participatieplan dat door de projectgroep is opgesteld en ter informatie naar het college en de raad is gestuurd. In dit verslag staat welke activiteiten hiervoor zijn uitgevoerd en welke uitkomsten en resultaten dat heeft opgeleverd.

Figuur 1 Gouden regels voor succesvolle participatie

Doel participatie

Hoewel participatie een verplicht onderdeel is van de Omgevingswet, hebben we het participatietraject vooral gedaan omdat we het zelf echt belangrijk vinden. De omgevingsvisie geeft aan hoe we willen omgaan met de (fysieke) leefomgeving, welke functies we waar wel en niet toestaan. En welke ambities we hebben voor de toekomst van de gemeente. Dit raakt direct aan de belangen van inwoners en andere stakeholders zoals bedrijven en maatschappelijke organisaties. We vinden het daarom belangrijk om meningen en ideeën te horen. Het is aan de gemeenteraad om uiteindelijk een brede belangenafweging te maken en de definitieve omgevingsvisie vast te stellen. Het doel van de participatie voor de omgevingsvisie was in het participatieplan als volgt geformuleerd:

Zoveel mogelijk inzichten en invalshoeken verzamelen om zo tot de 'meest optimale' en een zo breed mogelijk gedragen omgevingsvisie te komen.

2 Totstandkoming omgevingsvisie

Voor het opstellen van de omgevingsvisie hebben we vijf fasen doorlopen:

1. Voorbereiding en projectstart
2. Kernkwaliteiten en opgaven richting 2040
3. Ruimtelijke scenario's
4. Ruimtelijke dilemma's
5. Ruimtelijke keuzes en opstellen van de omgevingsvisie

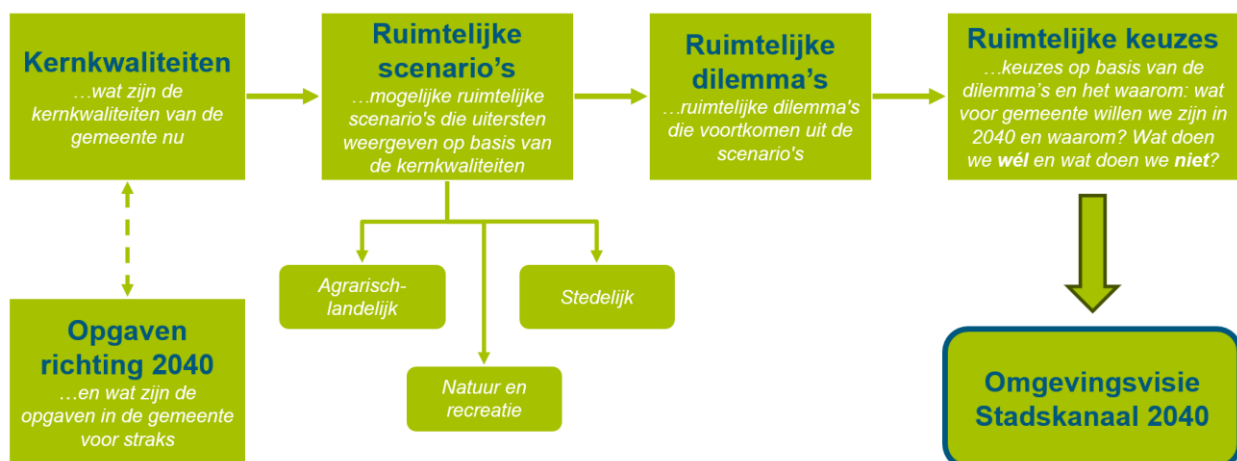
Per fase hebben we diverse activiteiten uitgevoerd, die de basis hebben gevormd voor de vervolgstap en de uiteindelijke visie, zoals die nu voorligt. Onderstaand geven we van elke processtap een fasebeschrijving en welk product daaruit voortgekomen is.

Fase 1: Voorbereiding en projectstart

Het proces om te komen tot een omgevingsvisie voor onze gemeente is in juni 2022 gestart. De projectteams vanuit onze gemeente en Royal HaskoningDHV hebben de planning en de projectdoelen vastgesteld tijdens de startbijeenkomst. Ook hebben we tijdens de startbijeenkomst de vervolgstappen besproken, zoals weergegeven in figuur 2. Hierna is begonnen met het ophalen van relevante informatie en een analyse van het bestaande beleid van de gemeente. Vanuit diverse gesprekken met beleidsambtenaren uit diverse domeinen hebben we gezamenlijk in beeld gebracht welk huidig beleid belangrijk is voor de omgevingsvisie. Welke ontwikkelingen zowel landelijk als regionaal spelen en welke beleidsdocumenten nuttig zijn voor de bureaustudie. Deze documenten zijn doorgenomen om de belangrijkste punten mee te kunnen nemen voor het vervolg.

Producten van deze fase:

- Plan van aanpak
- Participatieplan, inclusief een presentatie aan de gemeenteraad
- Startnotitie met daarin de bureaustudie en een analyse van de relevante beleidsdocumenten.

Figuur 2 Schematisch overzicht van de stappen om te komen tot de omgevingsvisie (eigen bewerking, 2024)

Fase 2: Kernkwaliteiten en opgaven richting 2040

In fase 2 hebben we de kernkwaliteiten van onze gemeente vastgesteld. Hierbij hebben we gekeken naar kwaliteiten die kenmerkend zijn voor onze gemeente op ruimtelijk en sociaal vlak. En wat de belangrijkste thema's en opgaven zijn richting 2040. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van de kennis en ervaringen van veel verschillende doelgroepen om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van onze gemeente. In eerste instantie hebben we met het projectteam vanuit de gemeente Stadskanaal en Royal HaskoningDHV een interne werksessie gehouden om de belangrijkste thema's vast te stellen en een aantal kernkwaliteiten uit te werken. Deze gegevens zijn gebruikt in een eerste Werkatelier (zie de foto in figuur 3). Met diverse professionele stakeholders zijn in die sessie de kernkwaliteiten aangescherpt. Daarna zijn de kernkwaliteiten verder aangevuld met de antwoorden op de enquête (online en op papier) onder onze inwoners. Respondenten kregen hierin de ruimte om hun positieve punten aan te dragen en suggesties te delen over verschillende onderwerpen die relevant zijn voor deze visie. Ook hebben we gastlessen gegeven in groep 7/8 van de Musselhorst in Musselkanaal en groep 8 van de Willibrordschool in Stadskanaal (zie figuur 4).

Producten van deze fase:

- Kaart met kernkwaliteiten van de gemeente Stadskanaal
- Resultaten enquête, enquête (online en op papier) onder inwoners en bezoekers
- Praatplaten van de gastlessen op de Musselhorst en Willibrordschool.
- Kernkwaliteiten en relevante opgaven en ontwikkelingen richting 2024 in beeld en op kaart

Figuur 3 Deelnemers leveren hun bijdrage tijdens het 1e Werkatelier in Theater Geert Teis (eigen foto, juni 2023)

Fase 3: Ruimtelijke scenario's

Uit de kernkwaliteiten in fase 2 zijn een aantal bouwstenen omschreven. Deze bouwstenen hebben de basis gevormd voor de ruimtelijke scenario's die tijdens het tweede Werkatelier zijn behandeld. Samen met professionele stakeholders hebben we getekend op kaart en gediscussieerd over welke kansen, knelpunten, ontwikkelingen en behoeften deze scenario's zouden opleveren. Door het denken in drie scenario's werden onderlinge afhankelijkheden van elke scenario in beeld gebracht. In ieder scenario lag het zwaartepunt van de focus op een paar bouwstenen, waardoor bepaalde thema's leidend waren en andere juist minder aan bod kwamen.

Producten van deze fase:

- Ruimtelijke dilemma's
- Relevante kansen, knelpunten, opgaven en ontwikkelingen in beeld en op kaart aangescherpt

Figuur 4 Leerlingen van groep 8 van de Willibrordschool in Stadskanaal denken mee over de omgevingsvisie (eigen foto, februari 2023)

Fase 4: Ruimtelijke dilemma's

In de vierde fase is gekeken naar vragen die gesteld werden als gevolg van de scenario's: als we voor deze scenario gaan op deze locatie? Welke gevolgen heeft dat? En welke kansen en knelpunten brengt dit met zich mee? Deze vragen hebben we bewaard tot meerdere 'dilemma op dinsdag'-sessies. Hierin hebben we voor diverse thema's dilemma's voorgelegd aan professionele stakeholders in het derde Werkatelier en voor de gemeenteraad. Met elkaar werd nagedacht over de keuzes per dilemma en wat goed is voor Stadskanaal. Het was daarbij niet relevant welke keuze er werd gemaakt. Het ging juist om de reden achter de keuze. Door middel van deze scenario's, de dilemma's en uiteindelijk de onderbouwde keuzes hebben we de concept omgevingsvisie met bijbehorende kaarten uitgewerkt.

Producten van deze fase:

- Ruimtelijke keuzes
- Concept omgevingsvisie en visiekaarten

Fase 5: Ruimtelijke keuzes en het opstellen en vaststellen van de omgevingsvisie

De dilemma's en de uiteindelijke keuzes en oplossingen hiervoor hebben de richting voor Stadskanaal in 2040 bepaald. De onderbouwing voor de ruimtelijke keuzes zijn in een vierde Werkatelier met maatschappelijke partners en daarna met de gemeenteraad verder aangescherpt. Hierin is gekeken naar het dagelijkse leven in het Stadskanaal van nu, gevolgd door welke kansen, zorgen en behoeften hieruit voortkomen.

Alle gegevens en inzichten uit de doorlopen projectfasen zijn samengevoegd tot één verhaal en samenhangend plan met onze ambities richting 2040 en daarna. Wij als gemeente, team vanuit Royal HaskoningDHV en vooral onze inwoners en de professionele en maatschappelijke stakeholders hebben daaraan bijgedragen. De omgevingsvisie is uitgewerkt op basis van ruimtelijke keuzes, verdeeld over vijf thema's, en onderbouwd met tekst en visiekaarten. Hiervoor hebben diverse interactieve werksessies plaatsgevonden met de projectteams van de gemeente Stadskanaal en Royal HaskoningDHV. Zo zijn de visieteksten en kaarten stap voor stap opgesteld, doorgenomen en aangescherpt met deze Omgevingsvisie als eindresultaat.

3 Stakeholdersanalyse

Bij aanvang van het project Omgevingsvisie Stadskanaal is een stakeholdersanalyse gemaakt. In de analyse hebben we gebruik gemaakt van de aanpak strategisch omgevingsmanagement (SOM). Dit is erop gericht om in goede synergie met de verschillende stakeholders te komen tot een gedragen eindproduct. Niet iedere stakeholder hoeft op eenzelfde wijze te worden betrokken. We onderscheiden daarom verschillende participatieniveaus, te weten meebeslissen, meedoen, meedenken en meeweten (zie Figuur 5).

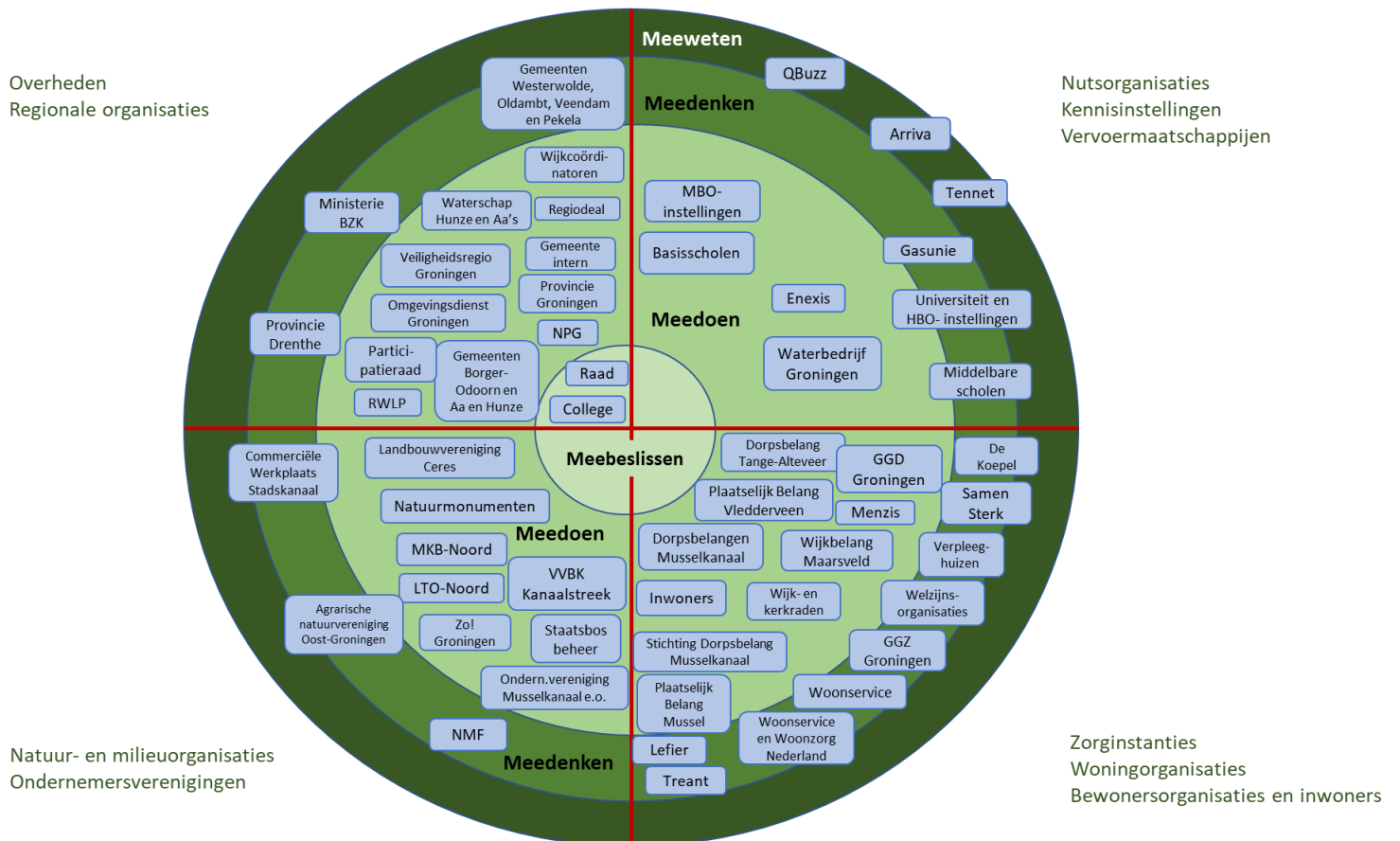
Figuur 5 De participatieladder

Onderaan de participatieladder staat **meeweten**. Dit houdt in dat stakeholders van informatie worden voorzien over resultaten en daarover vragen kunnen stellen zonder actief bij te dragen aan het proces. Dit kan bijvoorbeeld via een inloopbijeenkomst of nieuwsbrief. Een trapje hoger in de participatieladder staat **meedenken**. Meedenkers krijgen de mogelijkheid om actief mee te denken vanuit hun ervaringen, kennis en kunde op gerichte momenten in het proces. **Meedoen** betekent bijdragen aan de uitvoering van een project, in dit specifieke geval de totstandkoming van de omgevingsvisie. Tot slot zijn de mensen die **meebeslissen** bevoegd om besluiten te nemen en financiële middelen vrij te maken voor de uitvoering.

Uitkomsten stakeholderanalyse

Op basis van documenten en gesprekken met de projectgroep is breed geïnventariseerd welke stakeholders een belang (kunnen) hebben in de omgevingsvisie. Deze stakeholders zijn vervolgens ingedeeld in verschillende categorieën en kenmerken.

In figuur 6 staat een visuele weergave van de stakeholderanalyse. De volledige analyse is te vinden in de bijlage van dit rapport. De stakeholdersanalyse is tijdens het opstellen voorgelegd aan de projectgroep omgevingsvisie van de gemeente Stadskanaal. De door hun voorgestelde aanvullingen zijn verwerkt in de deze versie.

Figuur 6 Stakeholders en hun rol richting de omgevingsvisie Stadskanaal

4 Participatie

Dit hoofdstuk beschrijft de acties die vanuit het participatietraject zijn uitgevoerd. Daarbij zijn meteen de belangrijkste uitkomsten beschreven.

4.1 (Mee)beslissen

Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders

De raad en het college besluiten over de inhoud en ruimtelijke keuzes die in de definitieve omgevingsvisie staan uitgewerkt. De gemeenteraad stelt de Omgevingsvisie uiteindelijk vast.

Samen met college en raad hebben we doorlopend stappen gezet om de huidige situatie goed in beeld te brengen en de visie vorm te geven. Een belangrijk onderdeel daarvan was onder meer de dilemma's die voorlagen: welke keuze maken we voor onze openbare ruimte? Met zowel college als raad hebben we hiervoor meermaals 'over de lijn' gedaan om hun keuzes en onderbouwing daartoe inzichtelijk te krijgen. Zo hebben we keuzes voorgelegd over de thema's wonen (inbreiding of uitbreiding, gemeentelijke sturing of marktwerking), bedrijvigheid (nieuwe bedrijventerreinen of uitbreiden bestaande terreinen), openbaar vervoer (grotere kernen goed of kleine kernen (bijna) niet bereikbaar), ruimte (natuurontwikkeling of een intensieve agrarische sector), voorzieningen (regionale voorzieningen geconcentreerd in Stadskanaal of elke kern met basisvoorzieningen) en gezondheid (verbeteren van gezondheid of beschermen van gezondheid). Hieruit kwamen diverse inzichten naar voren die een plek hebben gekregen in de visie, zoals:

- **Wonen:** Kijk eerst naar inbreiding van bestaande wijken en kernen, als het niet anders kan dan pas uitbreiden. En dan bij voorkeur aan de randen. Let op genoeg groen in woonwijken. Als gemeente kunnen we faciliteren en kaders stellen op basis van behoeften van onze inwoners, maar de uitvoering ligt bij de markt.
- **Bedrijvigheid:** De Nedersaksenlijn biedt kansen, kijk eerst naar bestaande bedrijventerreinen, zoals Bedrijvenpark Stadskanaal en Zuid-Groningen, voordat nieuwe worden aangelegd. Daarnaast: cluster, waar mogelijk, zwaardere bedrijven op bedrijventerrein Zuid-Groningen.
- **Openbaar vervoer:** De gemeente is hierin niet leidend, maar wil zich er hard voor maken dat alle kernen goed bereikbaar blijven. Deelmobiliteit en belbussen kunnen alternatieve opties zijn.
- **Ruimte:** Kijk goed naar wat past per deelgebied en ondergrond. Voorbeelden zijn: biologisch en natuur-inclusief op zandgronden en grootschalig op de veengronden. Meer grootschalige en/of intensieve agrarische bedrijfsvoering past niet.
- **Voorzieningen:** Elke kern moet beschikken over een aantal basisvoorzieningen (onderwijs, huisarts), maar de gemeente kan niet alle dagelijkse voorzieningen overal in stand houden.
- **Gezondheid:** Het is al een basistaak om te handhaven dat bedrijven overlast beperken en schadelijke uitstoot vermijden. Daarnaast willen we als gemeente gezond leven en bewegen stimuleren en faciliteren.

De verantwoordelijk wethouder en een afvaardiging van de raad was aanwezig bij de werkateliers.

Activiteit	Inhoud	Betrokkenen	Datum
Raadsavond (1): Plan van aanpak en participatieplan	Presentatie over en doorspreken van het plan van aanpak voor de omgevingsvisie en het bijbehorende participatieplan aan de gemeenteraad. Dit was een interactieve sessie, waarbij ruimte was voor discussie en om een bijdrage te leveren voor een gedragen onderbouwing. De verantwoordelijk wethouder heeft de presentatie geopend.	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen - Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam - Gemeenteraad Stadskanaal: laten informeren, input leveren	14 november 2022
Werkatelier I: Kernkwaliteiten	Samen met stakeholders behandelen wat kenmerkend is voor onze gemeente en over welke kernkwaliteiten we beschikken. De verantwoordelijk wethouder heeft het werkatelier geopend. Verder was een afvaardiging van de gemeenteraad aanwezig om deel te nemen aan de interactieve sessie.	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen - Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren - Professionele stakeholders (afvaardigingen van lokale en regionale overheden, nuts, bedrijven, natuur en milieu, woningcorporaties, zorg en welzijn, arbeidsmarkt, onderwijs en gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier	15 juni 2023
Werkatelier II: Ruimtelijke scenario's, dilemma's en keuzes	Vervolg op het werkatelier over de kernkwaliteiten. Met de ruimtelijke scenario's kijken naar welke ruimtelijke dilemma's voortkomen uit de voorgelegde scenario's en uitersten van de visie. Deze dilemma's zijn voorgelegd en besproken om te komen tot goed onderbouwde ruimtelijke keuzes richting 2040. De verantwoordelijk wethouder heeft het werkatelier geopend. Verder was een afvaardiging van de gemeenteraad aanwezig om deel te nemen aan de interactieve sessie.	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen - Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren - Professionele stakeholders (afvaardigingen van lokale en regionale overheden, nuts, bedrijven, natuur en milieu, woningcorporaties, zorg en welzijn, arbeidsmarkt, onderwijs en gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier door te komen tot ruimtelijke keuzes op basis van de scenario's en dilemma's	27 september 2023
Werkatelier III: Leven in Stadskanaal nu en ruimtelijke dilemma's en keuzes	Tot slot het derde werkatelier met maatschappelijke stakeholders als een vervolg op de dilemma's en ruimtelijke keuzes. Het dagelijkse leven in Stadskanaal staat hierin centraal. Gevolgd door welke kansen, zorgen en behoeften hieruit voortkomen. De verantwoordelijk wethouder heeft het werkatelier geopend. Verder was een afvaardiging van de gemeenteraad aanwezig om deel te nemen aan de interactieve sessie.	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen - Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren - Maatschappelijke stakeholders (afvaardigingen van wijk- en kerkraden, sportverenigingen, cultuurorganisaties, bewonersverenigingen, gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier om te komen tot ruimtelijke keuzes op basis van de dilemma's	11 oktober 2023

Raadsavond (2): Ruimtelijke dilemma's	Het doornemen van de stand van zaken en het proces van de omgevingsvisie aanscherpen van de ruimtelijke keuzes die gemaakt zijn in Werkatelier III samen met de gemeenteraad. Dit was een interactieve sessie, waarbij ruimte was voor discussie en om een bijdrage te leveren voor een gedragen onderbouwing. De verantwoordelijk wethouder heeft de presentatie geopend.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Gemeenteraad Stadskanaal: laten informeren, actieve deelname aan ruimtelijke dilemma's en keuzes, bijdrage leveren	7 november 2023
Presentatie aan college van B&W: Stand van zaken en ruimtelijke keuzes	Doornemen van de stand van zaken van de omgevingsvisie, het doorlopen participatieproces en de planning tot afronding. Dit was een interactieve sessie waarbij ruimte was voor vragen en het leveren van bijdragen vanuit het college.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ College B&W: laten informeren, bijdrage leveren	30 januari 2024
Raadsavond (3): Aanscherping ruimtelijke keuzes	Presentatie aan de raad over de huidige stand van zaken van de visie en ruimtelijke keuzes. Hierbij lag de focus op het verder aanscherpen van de ruimtelijke keuzes die gemaakt zijn in Werkatelier III en bij Raadsavond (2). Dit was een interactieve sessie, waarbij ruimte was voor discussie en om een bijdrage te leveren aan een gedragen onderbouwing. De verantwoordelijk wethouder heeft de presentatie geopend.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Gemeenteraad Stadskanaal: laten informeren, actieve deelname aan het uitwerken van de ruimtelijke dilemma's en aanscherping van keuzes	12 februari 2024
Presentatie aan college van B&W: Eindversie omgevingsvisie	Presentatie van de omgevingsvisie met ruimte voor vragen en de laatste aanpassingen vanuit de bestuurders. Alle ruimtelijke keuzes zijn doorgenomen, om de visie op hoofdlijnen, waar nodig, aan te kunnen scherpen.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ College B&W: laten informeren, bijdrage leveren voor aanpassingen aan de keuzes	17 december 2024
Raadsavond (4): Bespreken Ontwerp Omgevingsvisie	Presentatie aan de gemeenteraad, samen met de verantwoordelijk wethouder, om inzicht te geven in het gevolgde participatie- en schrijfproces, de ruimtelijke keuzes en de onderbouwing daarvan in de omgevingsvisie.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: voorbereiden, bijdrage leveren, ondersteuning van projectteam, presenteren ▪ Gemeenteraad Stadskanaal: laten informeren, actieve deelname aan de discussie over de inhoud van de visie en de uiteindelijke uitwerking van de ruimtelijke keuzes	17 maart 2025

4.2 Meedoen

Projectgroep

De projectgroep voor de omgevingsvisie bestond uit beleidsmedewerkers van gemeente Stadskanaal. De projectgroep heeft een actieve bijdrage gehad in het opstellen van tussenproducten en meedenken in het proces. Periodiek zijn voortgangsoverleggen gehouden. In een werksessie op 20 april 2023 (zie figuur 7) is met de werkgroep bepaald wat de belangrijkste thema's zijn die moeten terugkomen in de enquête en uiteindelijke visie (zie bijlage 5). In het laatste stadium, bij het schrijven van de Omgevingsvisie, zijn alle hoofdstukken doorgenomen en aangescherpt door leden van de projectgroep.

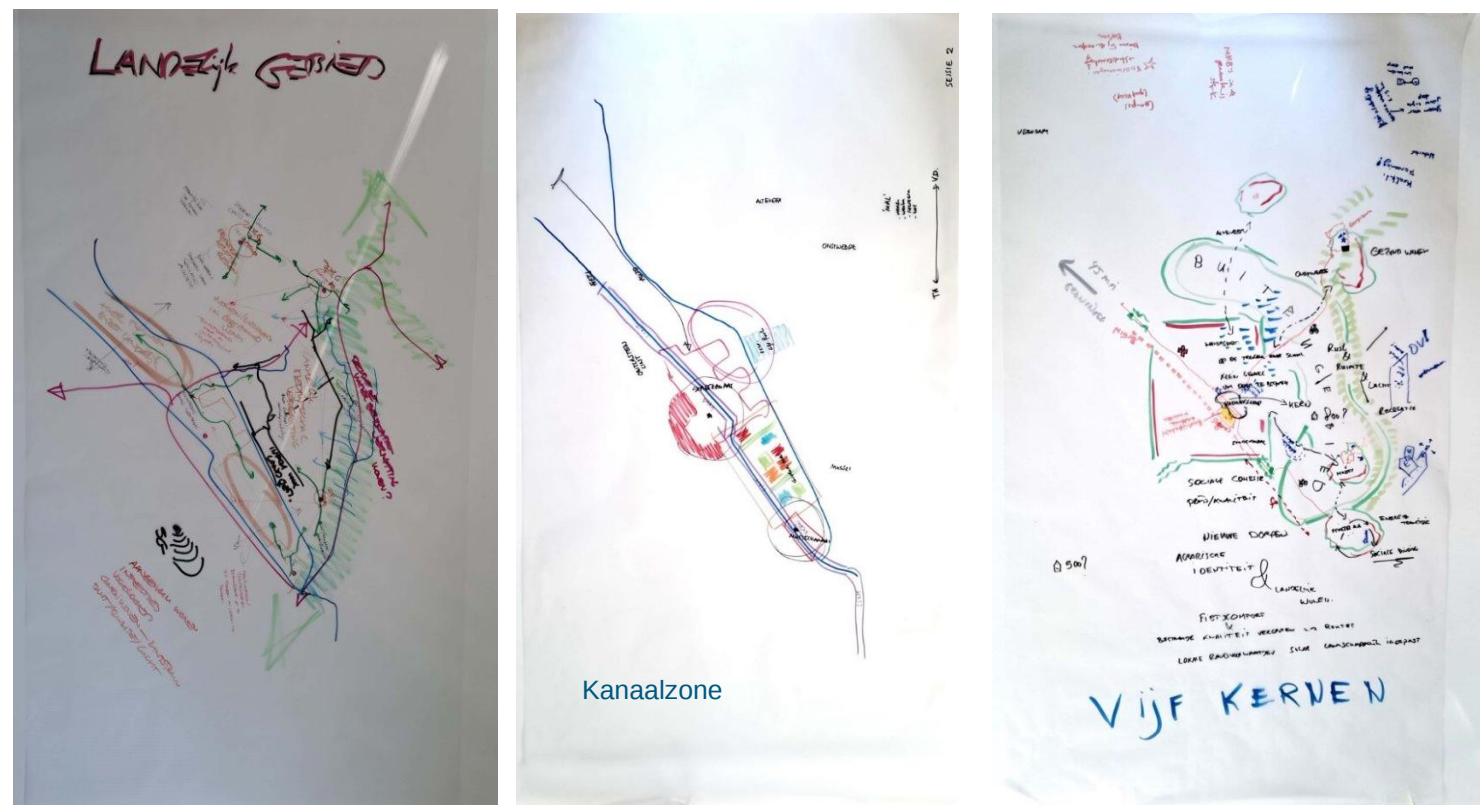
Figuur 7 Intern werkatelier met de projectgroep: waar moet onze omgevingsvisie over gaan?

Werkateliers: ontwerpend onderzoek

De inhoudelijke uitwerking van de thema's van de omgevingsvisie is gedaan tijdens drie werkateliers. In deze ateliers zijn de resultaten van eerdere participatie en onze bureaustudie gekoppeld aan de inhoudelijke thema- en gebiedskennis van de stakeholders in de categorie meedoen. Tijdens deze sessies zijn alle thema's op inhoud behandeld, is het dagelijks leven in Stadskanaal in woord en beeld gevat en is gekeken naar ruimtelijke dilemma's en uiteindelijke keuzes hierin richting 2040.

Met behulp van kaarten van de gemeente hebben we de huidige kernkwaliteiten van de gemeente in beeld gebracht. Deze kwaliteiten hebben geleid tot een drietal scenario's. Door het denken in drie scenario's werden onderlinge afhankelijkheden van elke scenario in beeld gebracht (zie figuur 8). In ieder scenario lag het zwaartepunt van de focus op een paar bouwstenen. Daardoor waren bepaalde thema's leidend en kwamen andere juist minder aan bod. De drie scenario's waarmee werd gewerkt waren:

- **Agrarisch-landelijk gebied:** ruimte aan agrarische activiteiten, behoud van openheid en focus op inbreiding van centra, kleinschalige bebouwing langs de linten en kernen met afzonderlijke voorzieningen.
- **Natuur en recreatie:** natuurlijke en ecologische verbindingen zijn leidend, gezonde leefomgeving met ruimte voor recreatie en beweging in de natuur, op en langs het water, beperkte ruimte voor woningbouw en samenwerkende kernen.
- **Verstedelijking:** uitbreiding aan kernen, levendige kernen en ontwikkelingen rondom het toekomstige station, innovatie in het landelijk gebied en een robuust infra- en ov-netwerk tussen alle kernen.

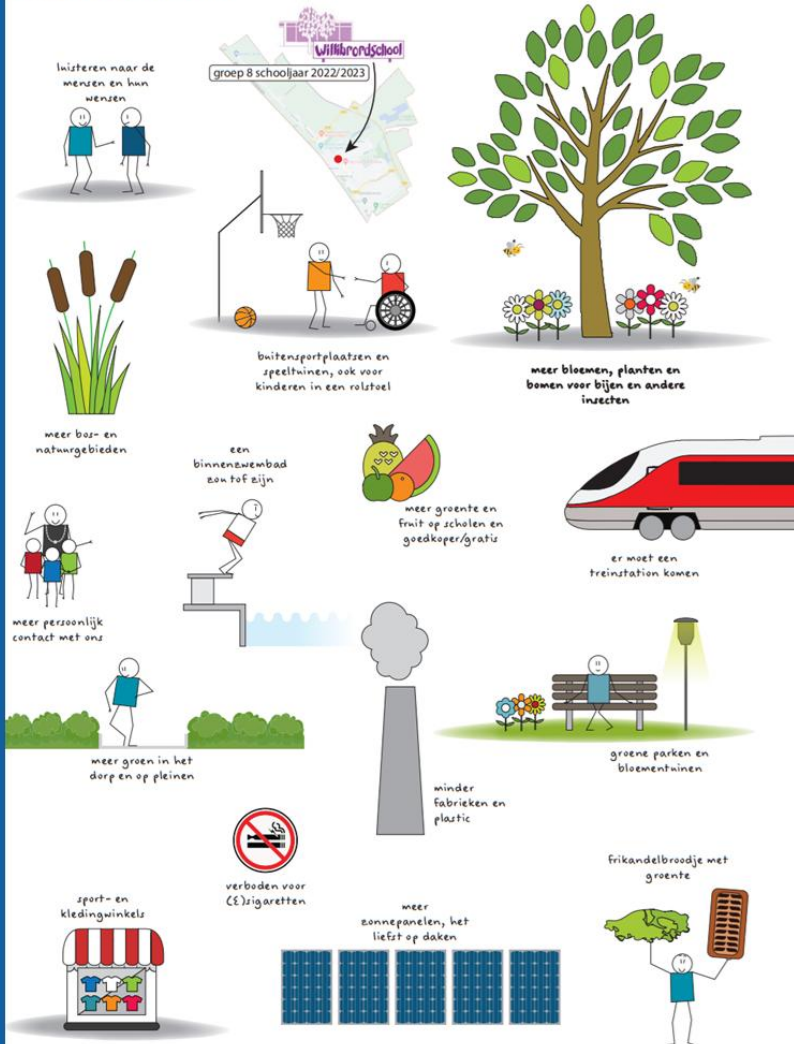
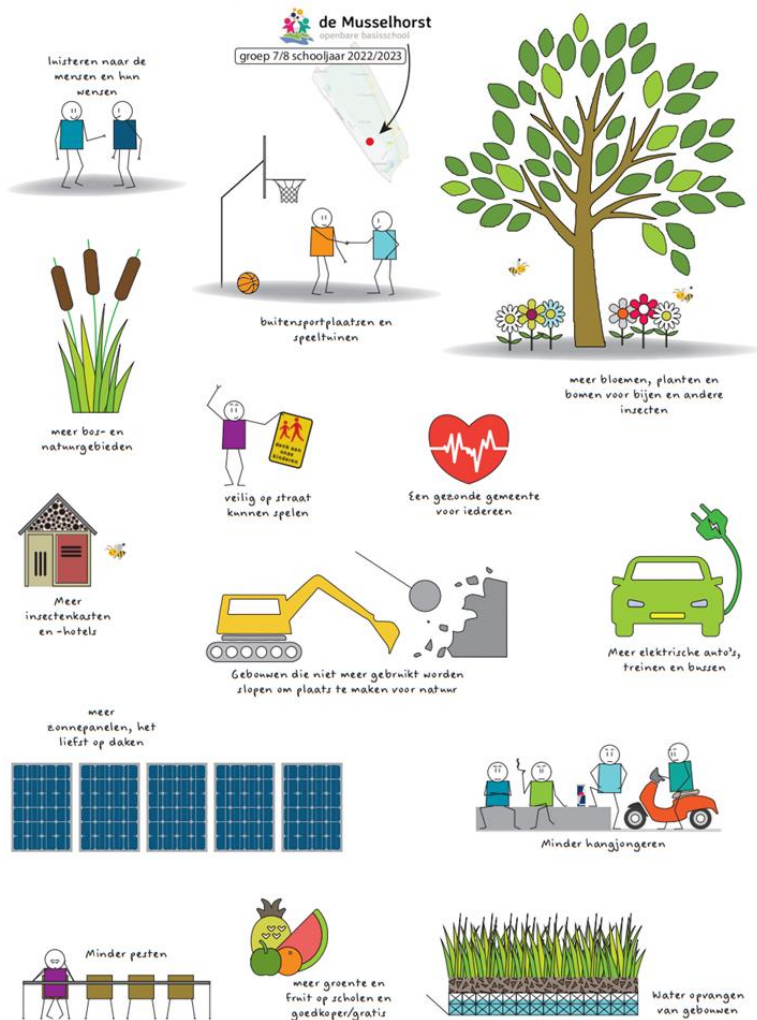
Figuur 8 Uitwerking van de drie scenario's

Deze scenario's en gesprekken daarover hebben geleid tot vragen en de ruimtelijke dilemma's, zoals beschreven bij '(Mee)beslissen'.

Gastlessen groepen 7 en 8

Voor de groepen 7 en 8 van basisschool de Musselhorst in Musselkanaal en groep 8 van de Willibrordschool in Stadskanaal hebben we een *Gastless Omgevingsvisie* gegeven. Dit vonden we belangrijk, omdat de visie bepalend is voor hoe hún leefomgeving eruit gaat zien over 15-20 jaar. Het doel was kinderen informeren over de omgevingsvisie en ideeën ophalen hoe kinderen aankijken tegen bijvoorbeeld het opwekken van duurzame energie in hun gemeente. Kinderen hebben doorgaans een hele andere kijk op de wereld als volwassenen.

De uitkomsten van de schoolworkshop zijn samengevat op een poster, dat vervolgens aan de scholen is aangeboden (zie figuur 9).

Figuur 9 De posters voor beide basisscholen met uitkomsten van de gastlessen

Activiteit	Inhoud	Betrokkenen	Datum
Projectstart projectteam gemeente en Royal HaskoningDHV	Kennismaking tussen beide projectteams, het bespreken van het plan van aanpak, de planning en de participatieactiviteiten.	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen - Projectteam gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren	5 juli 2022
Gastlessen (1) Ubbo Emmius Stadskanaal	Gastlessen over de omgevingsvisie aan de leerlingen van de Ubbo Emmius Business School te Stadskanaal	Projectteam gemeente Stadskanaal: voorbereiden en presenteren	8 februari 2023
Gastlessen (2) Willibrordschool (Stadskanaal) en Musselhorst (Musselkanaal)	Gastlessen over de omgevingsvisie met leerlingen van de groepen 7 en 8 van beide basisscholen. Interactieve lessen om de visie en behoeften van leerlingen op te halen. In juni zijn praatplaten met daarop hun bijdrage gepresenteerd.	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdrage - Projectteam gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren en presenteren	Februari en juni 2023
Interne werksessie Kenmerken en kernkwaliteiten	Voor de omgevingsvisie gezamenlijk vaststellen van: - De belangrijkste thema's; - Kenmerkende aspecten van en in de gemeente; - Kernkwaliteiten van Stadskanaal.	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen - Projectteam gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren	20 april 2023
Werkatelier I: Kernkwaliteiten	Samen met stakeholders behandelen wat kenmerkend is voor onze gemeente en over welke kernkwaliteiten we in Stadskanaal beschikken	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen - Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren - Professionele stakeholders (afvaardigingen van lokale en regionale overheden, nuts, bedrijven, natuur en milieu, woningcorporaties, zorg en welzijn, arbeidsmarkt, onderwijs en gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier	15 juni 2023
Werkatelier II: Ruimtelijke scenario's, dilemma's en keuzes	Vervolg op het werkatelier over de kernkwaliteiten. Aan de hand van de ruimtelijke scenario's kijken naar welke ruimtelijke dilemma's voortkomen uit de voorgelegde scenario's en uitersten van de visie. Deze dilemma's zijn voorgelegd en besproken om te komen tot een goed onderbouwde ruimtelijke keuzes richting 2040	- Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen - Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren - Professionele stakeholders (afvaardigingen van lokale en regionale overheden, nuts, bedrijven, natuur en milieu, woningcorporaties, zorg en welzijn, arbeidsmarkt, onderwijs en gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier door te komen tot ruimtelijke keuzes op basis van de scenario's en dilemma's	27 september 2023
Werkatelier III: Leven in Stadskanaal	Met maatschappelijke stakeholders als een vervolg op de dilemma's en ruimtelijke	Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen	11 oktober 2023

nu en ruimtelijke dilemma's en keuzes	keuzes. Het dagelijkse leven in Stadskanaal staat hierin centraal. Gevolgd door welke kansen, zorgen en behoeften hieruit voortkomen	▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren ▪ Maatschappelijke stakeholders (afvaardigingen van wijk- en kerkraden, sportverenigingen, cultuurorganisaties, bewonersverenigingen, gemeenteraad): bijdrage leveren door actieve deelname aan het werkatelier om te komen tot ruimtelijke keuzes op basis van de dilemma's	
Interne werksessie: Ruimtelijke keuzes	Verder aanscherpen van de ruimtelijke keuzes die gemaakt zijn in Werkatelier III en tijdens de Raadsavond (2) met beide projectteams	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, presenteren en vastleggen bijdragen ▪ Projectteam gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren.	10 januari 2024
Interne werksessies concept omgevingsvisie	Diverse werksessies waarin stap voor stap de visieteksten en kaarten worden opgesteld en doorgenomen. Per sessie worden diverse delen van de visie behandeld en aangescherpt.	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: uitwerken van de omgevingsvisie en bijbehorende kaarten ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren voor de visie en beoordelen van de gedeelde conceptteksten en -kaarten.	Maart tot en met november 2024
Inloopavonden	Inloopavonden voor belangstellenden van de omgevingsvisie, waarbij ruimte is voor vragen.	• Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, beantwoording van vragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: voorbereiden, beantwoording van vragen	Tweede en derde kwartaal 2025

4.3 Meedenken

Enquête voor meedenken

Om inwoners mee te laten denken over de omgevingsvisie hebben we een enquête uitgezet. Op twee manieren hebben we inwoners de kans geven om hun mening te geven voor de visie:

- **Online:** de enquête is via de website van de gemeente, LinkedIn en Facebook online beschikbaar gesteld en aangekondigd via de huis-aan-huis krant. Daarnaast werd de enquête uitgezet via het burgerpanel van de gemeente.
- **Op papier:** we hebben een geprinte versie van de enquête achtergelaten bij ondernemers in Stadskanaal, Musselkanaal, Alteveer, Mussel en Onstwedde en we hebben bij winkelcentra gestaan met de geprinte versie. Daarmee hebben we ook groepen die online niet gauw de enquête invullen de kans gegeven hun ideeën te delen. Deze zijn door de respondenten retour gezonden of afgegeven bij het gemeentehuis.

De enquête bestond uit 64 vragen, verdeeld over tien categorieën met acht specifieke thema's. Na een aantal algemene vragen, kon men per thema aangeven of ze de vragen wilden beantwoorden. De acht categorieën waren:

1. Leefbaarheid
2. Gezondheid
3. Wonen
4. Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving
5. Bereikbaarheid en mobiliteit
6. Duurzaamheid en klimaat
7. Economie, bedrijvigheid en landbouw
8. Toerisme, recreatie en cultuur

De enquête is door bijna 1.000 mensen ingevuld. Dat is een resultaat waar we erg tevreden mee zijn. Deelnemers met diverse achtergronden hebben hun ideeën met ons kunnen delen. We hebben dit, waar mogelijk, meegenomen in de visie en ruimtelijke keuzes. In de visie staan diverse quotes vanuit de enquête. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder weergegeven en een totaaloverzicht is te vinden in de bijlage 6.

Deelnemers zijn (zeer) tevreden over:

- Het voorzieningenniveau in de gemeente
- De hoeveelheid groen
- De openheid, rust en dorpse karakter in de gemeente
- Het aantal en de aanwezigheid van fiets- en wandelpaden
- De bereikbaarheid van de gemeente per fiets en auto
- Aantrekkelijkheid van de gemeente voor ouderen

Als verbeterpunten komen naar voren:

- Het openbaar vervoer van, in en naar de gemeente
- Aantrekkelijkheid en kansen voor jongeren

Verder kwam naar voren dat:

- Werkgelegenheid en het aanbod van betaalbare (starters)woningen voor jongeren belangrijk zijn.
- Nabije zorg in de buurt en goede (levensloopbestendige) woningen voor ouderen punten van aandacht zijn.
- Bijna 40% genoeg woningen en betaalbaar wonen het belangrijkste thema vinden.
- De aanwezigheid van het Refaja Ziekenhuis Stadskanaal voor bijna de helft van de respondenten belangrijk is in de gemeente.

- Een ruime meerderheid voorstander is van meer sociale woningen en/of andere woonvormen, zoals tiny houses.
- Genoeg straatverlichting sterk bijdraagt aan het gevoel van veiligheid in je eigen woonomgeving.
- Ongeveer 75% van de respondenten nieuwe windmolen- en zonneparken niet zien zitten.
- Het open en landelijke karakter van de gemeente behouden moeten blijven.
- De locatie van centra van de kernen, scholen en (vervolg)opleidingen vooral goed bereikbaar moeten zijn op verschillende manieren.
- Theater Geert Teis een belangrijke culturele functie heeft in de gemeente.
- De gemeente aantrekkelijker wordt voor recreatie en toerisme met het verbeteren van fiets- en wandelpaden, toegankelijker maken van het groen en water (onder meer Pagedal) en meer activiteiten en/of horeca waar weg en water samenkomen.

Activiteit	Inhoud	Betrokkenen	Datum
Enquête: Uitgebreide vragenlijst over alle relevante thema's voor de omgevingsvisie	Vragenlijst (online en op papier) voor alle inwoners en bezoekers over alle relevante thema's voor de visie. Totaal aantal respondenten: 1.000 (afgerond)	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: opstellen vragenlijst, vastleggen bijdragen ▪ Projectteam gemeente Stadskanaal: ondersteuning van projectteam, bijdrage leveren voor en delen van de enquête ▪ Inwoners en bezoekers gemeente Stadskanaal: bijdrage leveren over hoe zij de gemeente ervaren, welke kansen en knelpunten zij zien en behoeften die zij hebben	Februari en maart 2023

4.4 Meeweten

Fysieke inloopbijeenkomsten voor de brede omgeving

Tijdens de ter inzagelegging organiseren we twee inloopbijeenkomsten om inwoners, ondernemers en andere geïnteresseerden te informeren over het Ontwerp Omgevingsvisie. Hier is het mogelijk om eventuele vragen te beantwoorden. Deze inloopbijeenkomsten zijn gepland in het tweede en derde kwartaal 2025.

Activiteit	Inhoud	Betrokkenen	Datum
Inloopavonden	Inloopavonden belangstellenden	▪ Projectteam Royal HaskoningDHV: voorbereiden, beantwoording van vragen ▪ Projectleiding gemeente Stadskanaal: voorbereiden, beantwoording van vragen	Tweede en derde kwartaal 2025

Bijlage

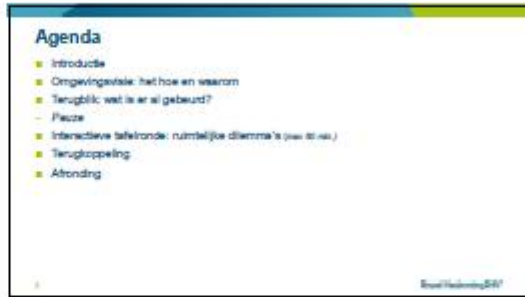
1 Bijlage 1. Stakeholdersanalyse

Zie apart Excelbestand

2 Bijlage 2: Presentatie Raadsavond 7-11-2023

1

2

3

4

5

6

Kernkwaliteiten

Kernkwaliteiten van de gemeente in beeld als basis voor de omgevingsvisie

- Hoe kunnen toekomstige ontwikkelingen een plek krijgen in ons landschap, zonder daarbij de waarden en kernkwaliteiten van ons landschap te laten verdwijnen?
- slimme keuzes, verbindingen en keuzes

7

Wat hebben we allemaal gedaan? (1/2)

8

Wat hebben we allemaal gedaan? (2/2)

- Verklaren met stakeholders, belangengroepen en bewonersverenigingen
 - Welke kwaliteiten en kenmerken moeten verblijfs/behouden worden?
 - Welke keuzes, projecten, ontwikkelingen zien jullie als input voor de visie?
 - Welke keuzes moeten er opgelost worden?
 - Dilemma's: welke ruimtelijke keuzes moeten gemaakt worden?
 - Dagelijks leven in Stadskanaal nu & hoe zien we dit straks?
- Vanavond: wat gaan we doen?
 - Dilemma's over ruimtelijke keuzes richting 2040
- Op basis van alle input van voorgaande sessies wordt een visiekaart opgesteld.

Bruut Huizinga/BHV

9

Dilemma op dinsdag

... maar dan op woensdag!

Vie gaan actief met elkaar aan de slag!

Spelregels

- In 4 groepen uiteten (deze ruimte & Raadszaal)
- Je móet kiezen!
- Er is géén goed of fout!
- Het gaat ons om de ontwikkeling van de keuzes

- Vrij vertaald naar: <https://stedenbouwraad.nl/>

Bruut Huizinga/BHV

10

... eentje om erin te komen!

Je mag alleen nog maar galfuncties dragen

Als je rechtsbreeds vertrekt je bent de dode lijn!

Bruut Huizinga/BHV

11

Ruimtelijke dilemma's

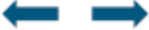
Stelling 1 (links)	Stelling 2 (rechts)
Ontwikkeling in de bestaande kerntoren	Ontwikkeling ook buiten de kerntoren
Woningbouw laat je over aan de markt	Overname wordt op bepaalde punten voorrang (bijv. bij toerren, kerntorengebiedelijke woningbouw, sociale woningbouw)
Ontwikkeling bestaande bestaansvormen (in bestaand)	Ontwikkeling nieuwe bestaansvormen
Alle kerntoren bereikbaar met OV	Bestaande kerntoren goed bereikbaar met OV, nieuwe kerntoren niet bij bereikbaar met OV
Ruimte voor intensieve agrarische sector	Ruimte voor natuurontwikkeling
Wie een bestaande bestaansvorm (o.a. digitale bestaansvormen, bestaansvormen, bestaansvormen)	Regionale voorkeuren prioriteit in bestaand (o.a. culturele centra, bestaansvormen, bestaansvormen)
Bestaansvormen van bestaansvorm (o.a. bestaansvormen, bestaansvormen, bestaansvormen)	Bestaansvormen van bestaansvorm (o.a. bestaansvormen, bestaansvormen, bestaansvormen)

Bruut Huizinga/BHV

12

Waar te wonen: in de kernen of ook daarbuiten?

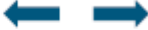
- Inbreiding in de bestaande kernen
- Uitbreiding ook buiten de kernen

13

Woningbouw: aan gemeente of de markt?

- Woningbouw laat je over aan de markt
- Gemeente stuurt op bepaalde typen woningen (bijv. tiny houses, levensloopbestendige woningbouw, sociale woningbouw)

14

Bedrijvigheid: langs het lint of op nieuwe locaties?

- Uitbreiden bestaande bedrijventerreinen (in het lint)
- Ontwikkeling nieuwe bedrijventerreinen

15

Openbaar vervoer: overal of niet?

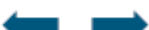
- Alle kernen bereikbaar met OV
- Grotere kernen goed bereikbaar met OV, kleinere kernen niet tot nauwelijks bereikbaar met OV

16

Landelijk gebied: agrarisch of natuur?

- Ruimte voor intensieve agrarische sector
- Ruimte voor natuurontwikkeling

17

Voorzieningen: overal of regionaal?

- Elke kern basisvoorzieningen* (* o.a. dagelijkse boodschappen, huisarts, tandarts, onderwijs)
- Regionale voorzieningen geconcentreerd in Stadskanaal (o.a. culturele centre, ziekenhuis, middelbare school)

18

Gezondheid: beschermen of verbeteren?

- Inzetten op beschermen van gezondheid (o.a. luchtkwaliteit, verkeersgeluid, afstand tot industrie)
- Inzetten op verbeteren van gezondheid (gezonde leefomgeving door voorzieningen, groen en bewegingsvriendelijkheid)

Royal Horticulture®

19

Terugkoppeling & afronding

Royal Warranting B-W

20

Wat zeiden de stakeholders?

[illegible]

21

Heel erg bedankt voor uw
inbreng!

22

3 Bijlage 3: uitwerking stellingen Raadsavond 7-11-2023

STELLING 1: 'Waar te wonen?'	Inbreiding	Uitbreiding	
	4	7	
	Verdichting, want de grond is schaars. Stadskanaal in één stuk aan Musselkanaal zie ik niet gebeuren	Nieuwe wijken hoeft niet, maar aan de randen is nog ruimte om uit te breiden In Ter Apel heb je een ecodorp - zelfvoorzienend wonen. Houdt het beperkt tot de kernen, want wees zuinig op natuur. Maar kijk ook naar andere initiatieven Er ligt eenmaal een grote woningbouwopgave Inbreiding ben ik ook voorstander van, maar binnen bestaande kernen is soms ook niet te betalen. Dus kijk ook naar buiten de kernen Klimaatbestendigheid is van belang, dus geef groen de ruimte binnen de kernen Maak wonen mogelijk op voormalige agrarische grond	
STELLING 2: 'Woningbouw'	Overlaten aan de markt	Sturing door gemeente	
	6	6	
	Markt kan goed inspelen op de vraag en gemeenten en provincies zijn daarin faciliterend	Houdt rekening met vraag en aanbod, maar stuur daar ook in. Sociale woningbouw is van belang. Mensen die meer te besteden hebben, kopen een kavel en bouwen naar hun mogelijkheden	
	Gemeente is kaderstellend. Signalen uit de markt zijn niet gehoord. Kijk naar de wensen en geluiden van inwoners, denk ook in bredere kaders	Markt haalt vaak genoeg gekke dingen uit, zoals: balkon waren niet meer verplicht bij appartementen. Dus stel eisen en geef richting	
	Een meedenkende gemeente in plaats van een sturende Gemeenten bouwen geen woningen. Faciliteer investeerders in de regio. Gemeente geeft riante kavels uit in Alteveer, maar dat lukt ook niet	Sturing door gemeente, ook op locaties waar in eerste instantie niet aan gedacht is. Voor alle typen woningen Behoeft aan tiny houses, want kopen is nagenoeg onmogelijk en sociale huur is amper mogelijk. Tiny house geeft toch ruimte voor een eigen plek	

		Woningen voor jongeren zijn van belang, om ze hier te houden in plaats van dat ze naar bijvoorbeeld Groningen trekken. Bouw voor de beginnende starter Groeïende bevolking, onstaat vraag naar specifieke naar woningen voor bijvoorbeeld asielzoekers. Wordt veel gebouwd naar Nederlandse normen en waarden, dus mogelijk is dat iets dat verandert
STELLING 3: 'Bedrijvigheid'	<i>Uitbreiden bestaande bedrijventerreinen</i> Bedrijfsleven heeft niet haast, dus ga niet direct kijken naar nieuwe bedrijventerreinen. Vanuit historie: met nieuwe bedrijventerreinen, verloederen de oudere bedrijventerreinen Eerst huidige bedrijventerreinen volbouwen, daarna kijken of uitbreiding nodig is Cluster bedrijven in plaats van losse plukjes Boerenbedrijven zijn ook bedrijven. Eerst oude doorontwikkelen, en verder creatief zijn Regionale opgave. Kijk breder dan de eigen gemeente Ontwikkeling bij buurgemeenten is niet erg, afstanden zijn klein. Maar zitten huidige bedrijventerreinen vol, dan kijken naar uitbreiding	<i>Ontwikkeling nieuwe bedrijventerreinen</i> Mogelijk nog wat ruimte op bestaande terreinen. Kan het daar, prima. Maar houd ook rekening met de komst van de Nedersaksenlijn N366: Grootchalige bedrijventerreinen in Zuid Groningen, in eigen gemeente 2e Boerendiep.
STELLING 4: 'OV'	<i>Alle kernen bereikbaar met OV</i> Leefbaarheid gaat achteruit wanneer kleinere kernen niet bereikbaar zijn. Overdag effectief inzetten, niet 's avonds tot bijvoorbeeld 00:00 uur. Belbus is ook een optie OV is meer dan reguliere bussen, ook belbussen en taxi's. Deelmobiliteit een optie	<i>Grotere kernen bereikbaar met OV, rest niet tot nauwelijks</i> OV is een bepaalde massa nodig. In kleinere kernen kom je daar niet aan, dus met gebruikelijke OV is dat niet te doen.
STELLING 5: 'Landelijk gebied'	<i>Intensief agrarisch</i>	<i>Natuurontwikkeling</i>

		6	6
	We hebben prachtige natuur, dus meer hoeft niet Nederland is één van de grootste voedselproducenten, dus stap daar niet zomaar vanaf	Kijk naar de deelgebieden. Zand: Natuur, biologisch. Veen: grootschalig (bieten, aardappels) Natuurinclusieve landbouw. Beste van beide Ruimte beperken voor grootschalige intensieve agrariërs. Veel export. Dus ga naar kleinschalig Grens is bereikt qua grootte. Kijk goed waar. Gebruik je de ruimte niet voor natuurontwikkeling? Dan kun je het inzetten voor agrarische grond	
STELLING 6:			
'Voorzieningen'	<i>Elke kern basisvoorzieningen</i>	<i>Regionale voorzieningen</i>	
		5	7
	Elke kern heeft wel basisvoorzieningen nodig (onderwijs, huisarts, dagelijkse boodschappen)	Basisvoorzieningen in kleinere kernen zijn niet altijd mogelijk. Dus behoud voorzieningen in grotere kernen en stimuleer voorzieningen in kleinere kernen	
	Aantal voorzieningen kun je beperken (spreekuren voor huisartsen) in kleinere kernen	Regionaal goed inrichten, want Huisarts: digitaal Supermarkt: online boodschappen Onderwijs: regionaal inrichten	
	Leefbaarheid op het platteland moet versterkt worden. Stadskanaal redt zich wel, heeft al jaren een regionale functie. De kernen daarentegen moet je aantrekkelijk houden. Daar zijn basisvoorzieningen voor nodig	Wil je je voorzieningen echt goed in blijven richten, focus je dan op regionale sterkte	
STELLING 7: 'Gezondheid'			
	<i>Beschermen gezondheid</i>	<i>Verbeteren gezondheid in leefomgeving</i>	
		2	10
	Basistaak van de overheid om bedrijven die uitstoot veroorzaken, overlast te laten beperken zonder schadelijke uitstoot	Zoveel wetten en regels in Nederland: bescherming komt vanzelf. Stimuleren van een gezonde leefomgeving levert uiteindelijk geld op Het één doen, het ander niet laten. Luchtkwaliteit in het noorden is niet het grootste probleem. Afstanden tot in industrie ook niet. En qua leefomgeving en gezonde inrichting daarvan kun je actief wat doen	

Stimuleer inwoners om te sporten en
bewegen door sportveldjes en
onderhouden en behouden
natuurgebieden etcetera
Fietspaden en -routes naar de kernen
moeten in orde zijn bijvoorbeeld

4 Bijlage 4: presentatie college 30-01-2024

1

2

3

4

5

6

7

8

9

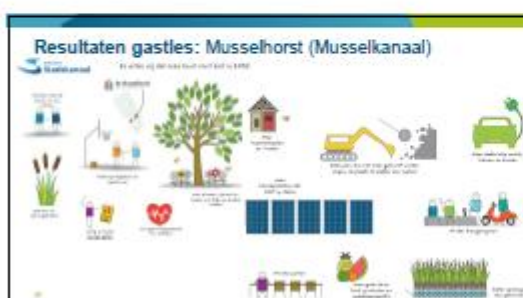
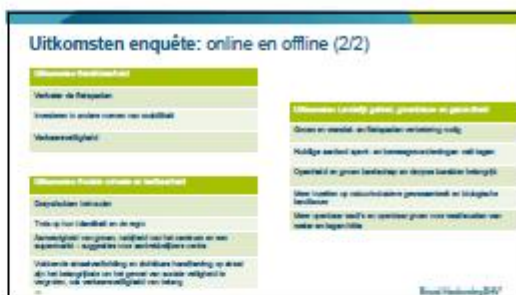
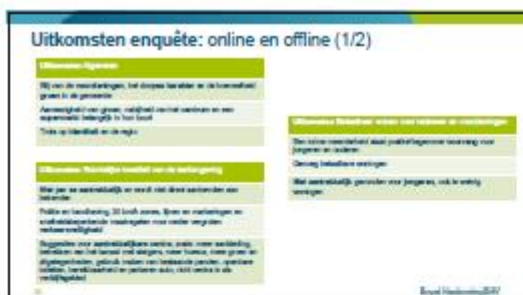
10

11

12

Opbouw van de visie

- Kernvraagstukken
- Van 3 Scenario's..
- ...naar één 1 state
- Meerdere thema's (2 a 3 verbindende pijlen)
- Onderbouwing keuzes per thema

19

Opbouw van de visie

Thema's (hoofdstuk)	Pijlers	Doelbaarheid	Leefbaarheid	Water en bodem kwaliteit
Landbouw en landschap				
Natuur en recreatie				
Wonen en bedrijfsgebied				
Veiligheid en gezondheid				
Bereikbaarheid en mobiliteit				

20

Visiekaart (concept)

21

Belangrijkste uitgangspunten

- Voldoende en kwalitatief woningaanbod voor iedere doelgroep in een groene en gezonde leefomgeving;
- Optimaal ruimtegebruik: minimaliseren aantasting van het (open) landschap;
- Waardering voor landschap en cultuurhistorie;
- Bereikbare kernen: stimuleren duurzame vormen van mobiliteit;
- Samenwerkende kernen en regio, centrum voor maakindustrie;
- Focus op leefbaarheid en toekomstbestendige (basis)voorzieningen.

22

Ruimtelijke keuzes per thema:
wat doen we wel en wat doen we niet

23

Natuur en recreatie

[illegible]

24

5 Bijlage 5: uitkomsten werksessie projectgroep 20-04-2023

1

2

3

4

5

6

Knoalster Pronkjewails (2)

Aandachtspunten:

- Ontwikkeling Nedenlooslijn prioriteit, let op achterlaten spoorfzone
- Ontwikkeling N066 / N074-N078
- Verlengen Adenklaven richting N03
- Ontwikkelingen Markaport (ook voorbij grenzen?)
- (Snel)fietsroutes
- Ontwikkeling en verbeteren verbindingen Pagediep, Mussel Aa etc.
- Woningbouwlocaties
- Uitbreiding Grontingen-Zuid
- Zoelgebieden zonneparken
- Verbeteren verbinding Hondarug – Westersloide

Denkrichting hoofdlijnen visie:

- Onafhankelijk Musselkanaal-Grontingen-Grontbedde
- Kanaalzone
- Tweeledig landelijk gebied
- De drie hooftkernen

Raadvragen:

- Wat doen we met woonruimte voor bijzondere doelgroepen?
- Waar laten we gezondheid landen? Inzoomen per kern in de aanpak/in de visie?

Tenagelijng netwerke (28 april 2025) Bosch/Vermeijng/BRV

7

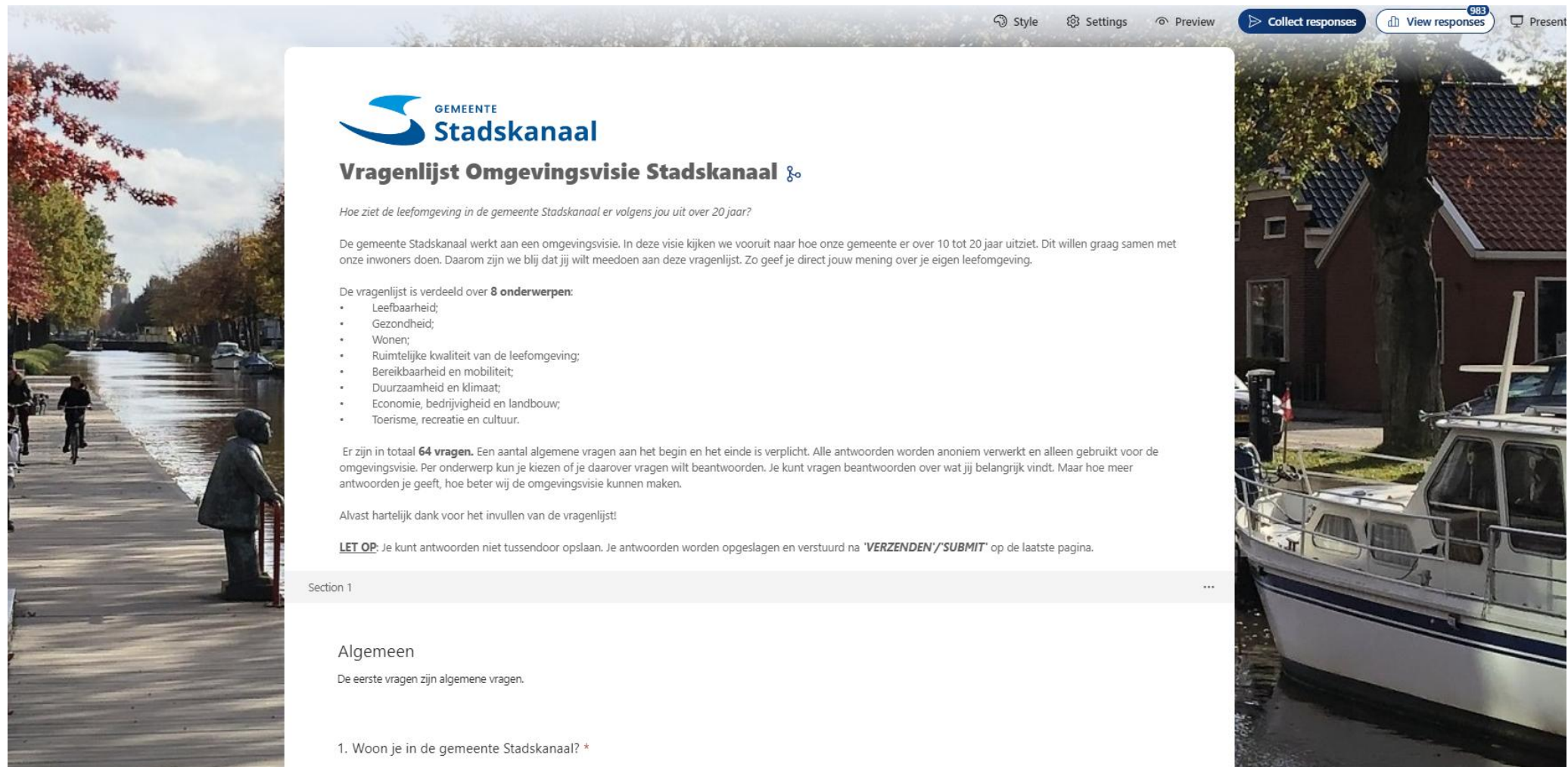
Vervolg

- Op naar de Raad
- Werkzaamheden: met wie? Waar? En wanneer?

Tenagelijng netwerke (28 april 2025) Bosch/Vermeijng/BRV

8

6 Bijlage 6: Uitkomsten enquête

Style Settings Preview Collect responses 983 View responses Present

GEMEENTE Stadskanaal

Vragenlijst Omgevingsvisie Stadskanaal

Hoe ziet de leefomgeving in de gemeente Stadskanaal er volgens jou uit over 20 jaar?

De gemeente Stadskanaal werkt aan een omgevingsvisie. In deze visie kijken we vooruit naar hoe onze gemeente er over 10 tot 20 jaar uitziet. Dit willen graag samen met onze inwoners doen. Daarom zijn we blij dat jij wilt meedoen aan deze vragenlijst. Zo geef je direct jouw mening over je eigen leefomgeving.

De vragenlijst is verdeeld over **8 onderwerpen**:

- Leefbaarheid;
- Gezondheid;
- Wonen;
- Ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving;
- Bereikbaarheid en mobiliteit;
- Duurzaamheid en klimaat;
- Economie, bedrijvigheid en landbouw;
- Toerisme, recreatie en cultuur.

Er zijn in totaal **64 vragen**. Een aantal algemene vragen aan het begin en het einde is verplicht. Alle antwoorden worden anoniem verwerkt en alleen gebruikt voor de omgevingsvisie. Per onderwerp kun je kiezen of je daarover vragen wilt beantwoorden. Je kunt vragen beantwoorden over wat jij belangrijk vindt. Maar hoe meer antwoorden je geeft, hoe beter wij de omgevingsvisie kunnen maken.

Alvast hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!

LET OP: Je kunt antwoorden niet tussendoor opslaan. Je antwoorden worden opgeslagen en verstuurd na **'VERZENDEN'/'SUBMIT'** op de laatste pagina.

Section 1

Algemeen

De eerste vragen zijn algemene vragen.

1. Woon je in de gemeente Stadskanaal? *

Overzicht van antwoorden

Gesloten

Antwoorden

983

Gemiddelde tijd

34:52

Duur

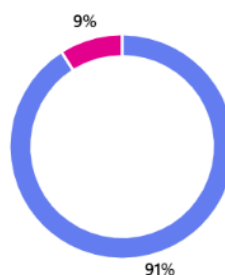
111 Dagen

1. Woon je in de gemeente Stadskanaal?

[Meer details](#)

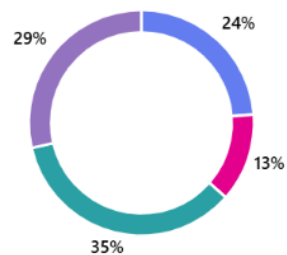
- Ja 894
- Nee 89

2. Waarvoor kom je met name in de gemeente Stadskanaal?

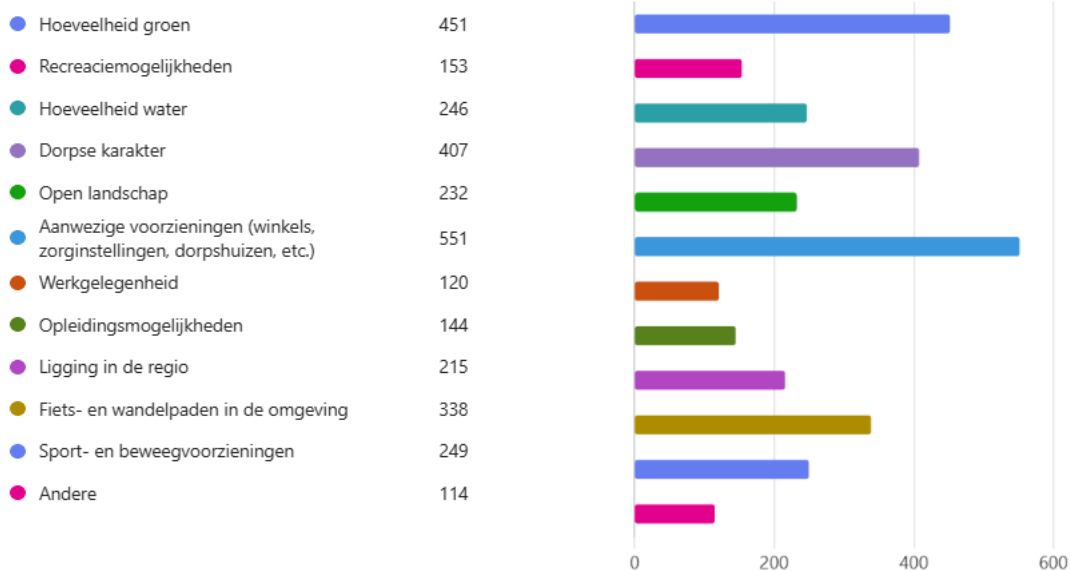
[Meer details](#)

- Werk 30
- Opleiding 16
- Recreatie (winkelen, theater, etc.) 44
- Andere 36

3. Waar word je blij van in de gemeente Stadskanaal?

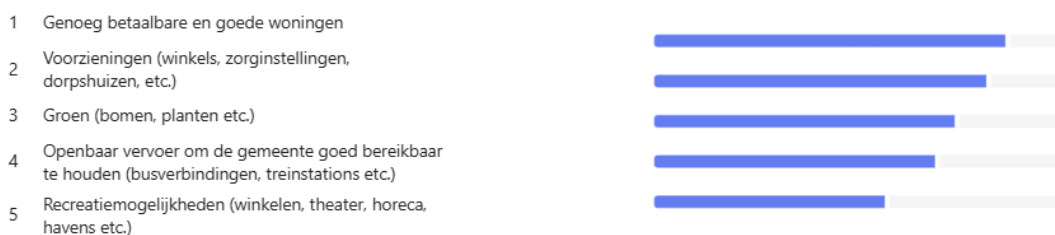
[Meer details](#)

4. Waarschijnlijk ben je iedere dag in de openbare ruimte van de gemeente te vinden. Daarom vinden we het belangrijk dat je jouw mening kunt geven over de toekomst. Jij gaat er namelijk gebruik van maken. We willen graag weten wat jij het belangrijkste vindt over de leefomgeving in de gemeente Stadskanaal.

[Meer details](#)

De volgorde van de thema's hieronder kun je veranderen door ze te verslepen. Jouw belangrijkste thema zet je bovenaan. En het minst belangrijke thema zet je onderaan.

5. Wil je vragen beantwoorden over het thema leefbaarheid?

[More details](#)

6. Ben je het eens of oneens met deze stellingen over het thema leefbaarheid?

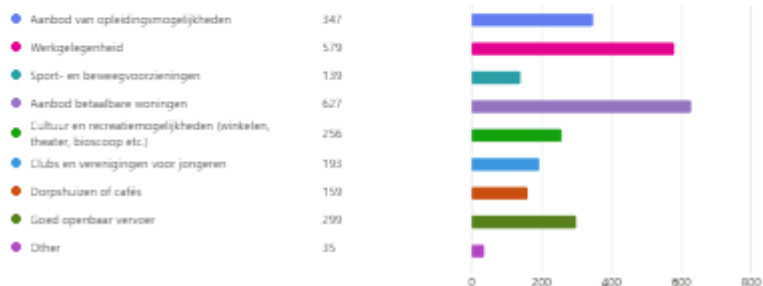
[More details](#)

7. Wat is volgens jou belangrijk om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijk te houden voor jongeren?

[More details](#)

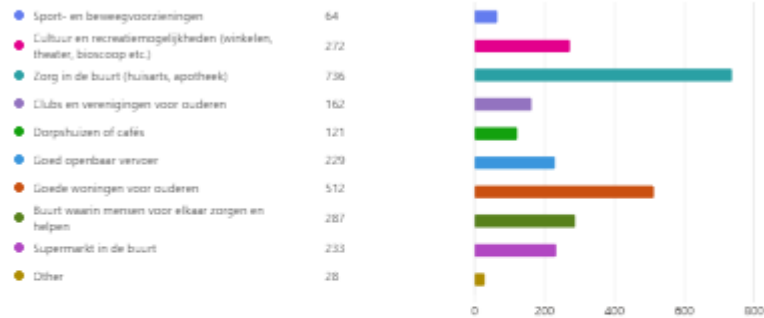
Kies maximaal drie mogelijkheden.

8. Wat is volgens jou belangrijk om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijk te houden voor ouderen?

[More details](#)

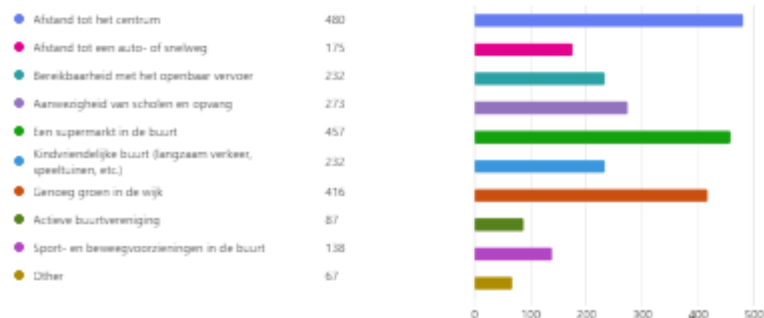
Kies maximaal drie mogelijkheden.

9. Wat zijn voor jou belangrijke redenen om in een buurt of dorp te wonen?

[More details](#)

Kies maximaal drie mogelijkheden.

10. Hoe tevreden ben je over de voorzieningen in je eigen buurt?

[More details](#)

Zeet ontevreden Ontevreden Neutraal Tevreden Zeet tevreden Geen mening

11. Met welke voorziening(en) in je eigen buurt of dorp ben je blij?

[More details](#)

Schrijf je antwoord op.

720
Responses

Latest Responses
"het aantal verschillende winkels"

...

12. Welke voorziening(en) mis je in je eigen buurt of dorp?

[More details](#)

Schrijf je antwoord op.

715

Responses

Latest Responses

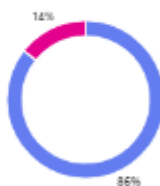
"openbaar vervoer en de fietspaden zijn bagger slecht je wordt letterlijk als verkeer..."

...

13. Wil je vragen beantwoorden over het thema gezondheid?

[More details](#)

Ja 842
Nee 141

14. Binnen de gemeente Stadskanaal zijn verschillende organisaties aanwezig voor lichamelijke en mentale zorg. De laatste jaren zijn z...

[More details](#)

De volgorde van de zorgvoorzieningen hieronder kun je verslepen. Jouw belangrijkste thema zet je bovenaan en het minst belangit...

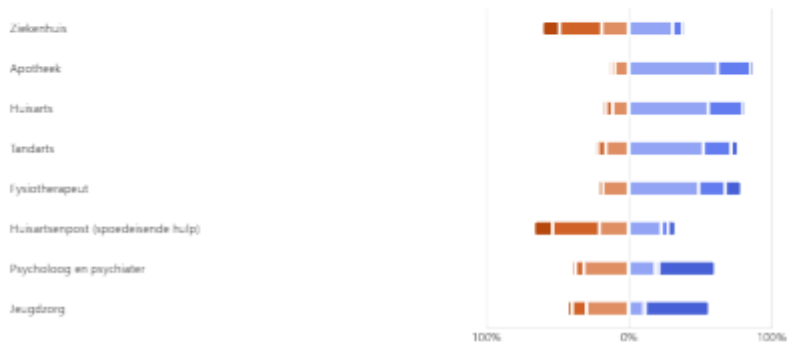

[More Details](#)

15. Hoe tevreden ben je met het huidige aanbod van zorginstellingen in de gemeente?

[More details](#)

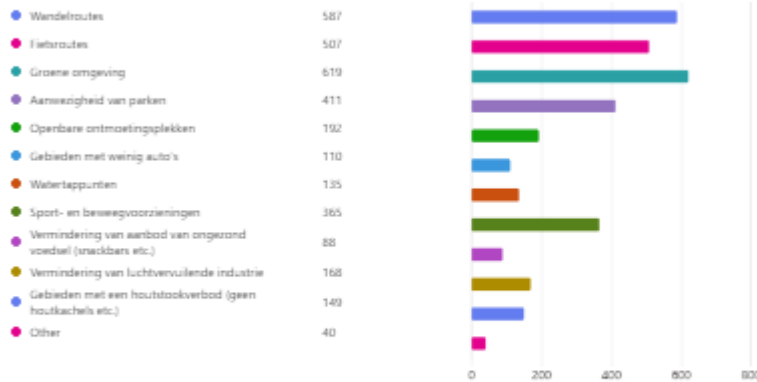
Zeer ontevreden, Ontevreden, Neutraal, Tevreden, Zeer tevreden, Geen mening

16. We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond leven. Daarom kijken we naar hoe de gemeente een gezonde leefomgeving ...

[More details](#)

Wat is voor jou belangrijk voor een gezonde leefomgeving in jouw buurt?

17. Hoe tevreden ben je met de huidige sport- en beweegvoorzieningen in de gemeente?

[More details](#)

18. Wat kan er volgens jou verbeterd worden als het gaat om sport- en beweegvoorzieningen? En welke sport- en beweegvoorzieningen?

[More details](#)

501 Responses

Latest Responses
"ik sta neutraal"

19. Wil je vragen beantwoorden over het thema wonen?

[More details](#)

20. Nederland kent een groot woningtekort. Hiervoor wordt overal gekeken naar nieuwe plekken om woningen te kunnen bouwen. H...

[More details](#)

Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over het thema wonen?

● Helemaal oneens ● Oneens ● Neutraal ● Eens ● Helemaal eens ● Geen mening

Nieuwe woningen mogen alleen binnen de bestaande bebouwde kom worden gebouwd en niet op bijvoorbeeld landbouwgrond

De gemeente moet meer flats en appartementen met meer dan 4 verdiepingen toestaan

De gemeente moet eerder kiezen voor nieuwe woningen dan voor nieuwe bedrijven

De gemeente moet meer investeren in sociale woningbouw, ook als dat ten koste gaat van andere investeringen

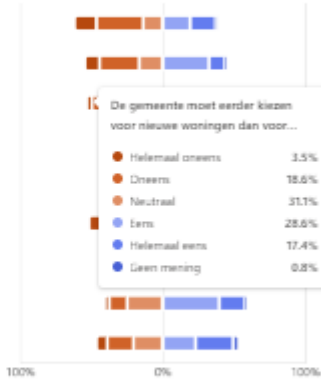
De gemeente moet tiny houses (kleinere woningen) op meer plekken toestaan

Vaste bewoning op recreatieparken moet worden toegestaan

De gemeente moet zich inzetten om jongeren voorrang te geven bij een nieuwe woning

De gemeente moet zich inzetten om ouderen voorrang te geven bij een nieuwe woning in dorpscentra nabij voorzieningen

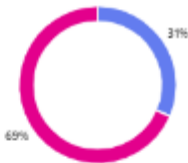
De gemeente moet zelfbewoningplicht instellen (eigenaar of familie van de eigenaar van de woning moet zelf in de woning...)

21. Wil je uitleggen waarom je het eens of oneens bent met een van bovenstaande stellingen?

[More details](#)

Ja 269
Nee 586

22. Waarom ben je het eens of oneens met bovenstaande stellingen?

[More details](#)

263
Responses

Latest Responses

23. Wil je vragen beantwoorden over het thema ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving?

[More details](#)

Ja 803
Nee 180

24. Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over het thema thema ruimtelijke kwaliteit en de kwaliteit van de leefom...

[More details](#)

● Helemaal oneens ● Oneens ● Neutraal ● Eens ● Helemaal eens ● Geen mening

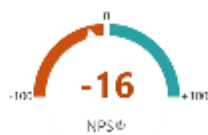

25. **STELLING:** Ik voel mij veilig in mijn buurt.

[More details](#)

Ben je het eens of oneens met de stelling?

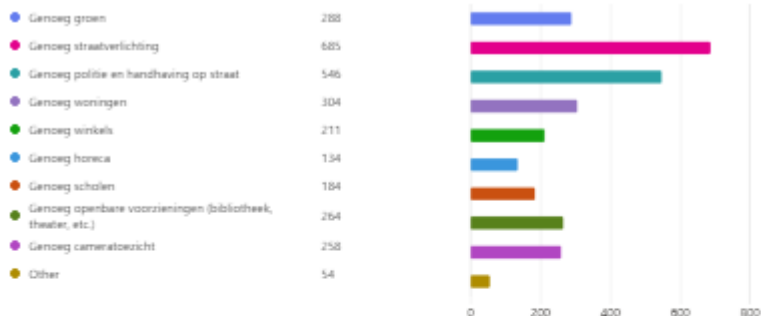
Promoters 113
Passives 448
Detractors 237

26. De gemeente vindt het belangrijk dat je je veilig voelt op straat. Dit hangt van veel verschillende dingen af, zoals de inrichting van ...

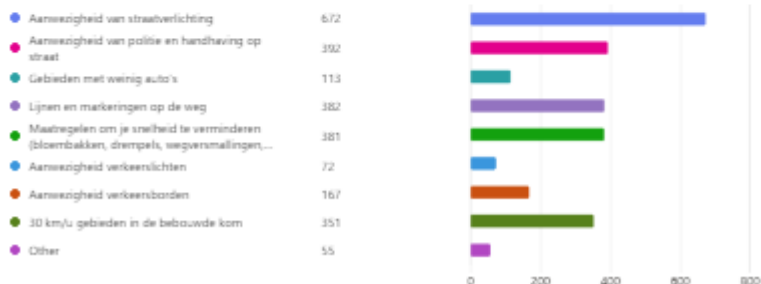
[More details](#)

Wat vind je belangrijk voor de sociale veiligheid in je eigen buurt?

27. Wat vind je belangrijk voor de verkeersveiligheid in je eigen buurt?

[More details](#)

28. **STELLING:** Ik zou een bezoek aan de gemeente Stadskanaal aanraden aan bekenden.

[More details](#)

Ben je het eens of oneens met de stelling?

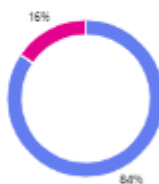
Promoters	79
Passives	397
Detractors	322

29. Wil je vragen beantwoorden over het thema bereikbaarheid en mobiliteit?

[More details](#)

Ja	830
Nee	153

30. Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over het thema bereikbaarheid en mobiliteit?

[More details](#)

● Helemaal oneens ● Oneens ● Neutraal ● Eens ● Helemaal eens ● Geen mening

31. De gemeente Stadskanaal is op verschillende manieren bereikbaar, zoals met de auto, met de bus en met de fiets. Daarnaast zet de...

[More details](#)

De volgorde van de thema's hieronder kun je verslepen. Jouw belangrijkste thema zet je bovenaan. En het minst belangrijke thema ...

32. **STELLING:** Ook wanneer er genoeg goede fietspaden van en naar de gemeente Stadskanaal liggen vanuit andere plaatsen en ge...

[More details](#)

Ben je het eens of oneens met de stelling?

Promoters	241
Passives	358
Detractors	224

33. De gemeente Stadskanaal wil zo duurzaam mogelijk zijn. De ambitie is om in 2050 energie- en CO2 neutraal te zijn. Dit heeft ook...

[More details](#)

Welk van de onderstaande mogelijkheden zou je mogelijk gaan gebruiken in de toekomst?

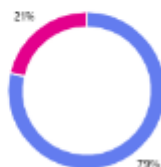
- Elektrische deelfervoer (fietsen, steps, scooters) 87
- Elektrische deelfauto 90
- Lokale busverbindingen (bijvoorbeeld naar kleinere dorpen en bedrijventerreinen) 160
- Verbeterde fietspaden en -routes van en naar de gemeente 305
- Other 125

34. Wil je vragen beantwoorden over het thema duurzaamheid en klimaat?

[More details](#)

- Ja 773
- Nee 210

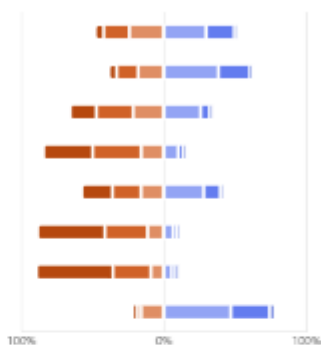

35. Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over duurzame investeringen in jouw omgeving?

[More details](#)

- Helemaal oneens
- Oneens
- Neutraal
- Eens
- Helemaal eens
- Geen mening

- De gemeente moet zonnepanelen op bedrijfsdaken verplichten
- De gemeente moet zonnepanelen op nieuwbouwwoningen en kantoren verplichten
- De gemeente moet kleinere zonneparken toestaan
- De gemeente moet grotere zonneparken toestaan
- De gemeente moet ruimte bieden aan kleinere windmolens (hoogte mast maximaal 15 meter) op eigen terrein
- De gemeente moet ruimte bieden aan grotere windmolens (hoogte mast minimaal 150 meter)
- De gemeente moet ruimte bieden aan een windmolenpark met grotere windmolens (hoogte mast minimaal 150 meter)
- De gemeente moet gewasenteelt voor natuurvriendelijke grondstoffen toestaan (hennep, vlas etc.)

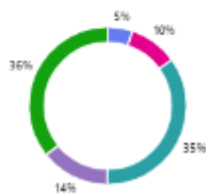

36. In de provincie hebben steeds meer agrariërs een eigen windmolen op hun terrein. Dit zijn kleine windmolens met een maximale h...

[More details](#)

Geef aan welke opties voor het plaatsen van kleinere windmolens voor jou acceptabel zijn.

- In de bebouwde kom op grond van de gemeente 66
- In de bebouwde kom op eigen grond 128
- Op bedrijventerreinen 450
- Rondom sportvelden 182
- Langs provinciale wegen 459

37. Door klimaatverandering hebben we steeds meer te maken met hitte, droogte, zwaardere regenbuien, stijgende zeespiegel, overstr...

STELLING: De gemeente moet in mijn buurt vooral investeren in...

[More details](#)

De volgorde van de stellingen hieronder kun je verslepen. Jouw belangrijkste thema zet je bovenaan. En het minst belangrijke them...

38. Wil je vragen beantwoorden over het thema economie, bedrijvigheid en landbouw?

[More details](#)

39. In de gemeente Stadskanaal zijn meerdere bedrijventerreinen. Volgens de huidige verwachtingen zitten deze bedrijventerreinen i...

STELLING: De gemeente Stadskanaal moet ruimte bieden aan de uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen.

[More details](#)

Ben je het eens of oneens met deze stelling?

40. Een ander alternatief hiervoor is nieuwe bedrijventerreinen.

STELLING: De gemeente Stadskanaal moet kijken naar mogelijke locaties voor de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen.

[More details](#)

Ben je het eens of oneens met deze stelling?

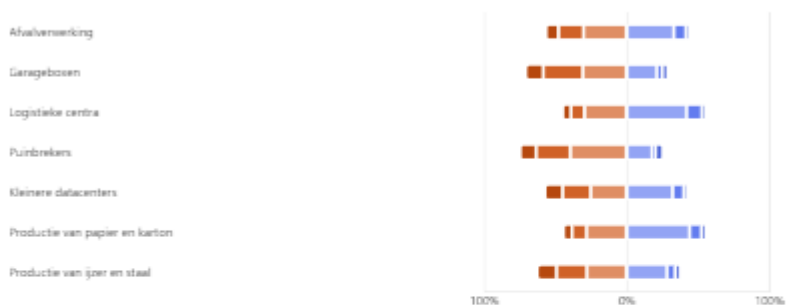
41.

STELLING: De gemeente Stadskanaal moet ruimte bieden aan nieuwe bedrijven en bestaande bedrijven die willen uitbreiden di...

[More details](#)

Geef per categorie aan of je het eens of oneens bent met de stelling.

Helemaal oneens Oneens Neutraal Eens Helemaal eens Geen mening

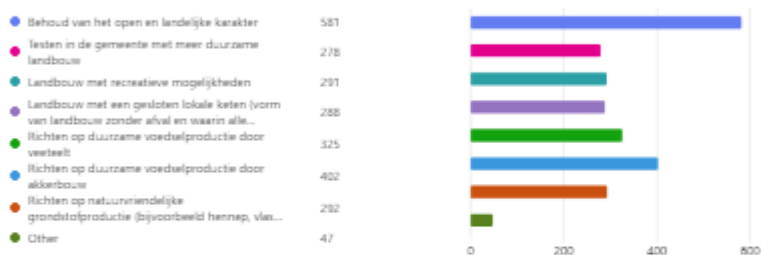
42. De gemeente Stadskanaal vindt de uitstraling van bedrijventerreinen in de leefomgeving belangrijk. Geef per thema hoe belan...

[More details](#)

Helemaal niet belangrijk Niet belangrijk Neutraal Belangrijk Heel erg belangrijk Geen mening

43. In de gemeente Stadskanaal wonen en werken veel agrariërs. De toekomst van de landbouw is momenteel een belangrijk vraagstu...

[More details](#)

44. In de gemeente Stadskanaal hebben steeds meer dorpscentra steeds vaker last van leegstand. Hierdoor is het voor ondernemers e...

[More details](#)

Ben je het eens of oneens met het inbreiden van dorpscentra?

Promoters 73
Passives 333
Detractors 332

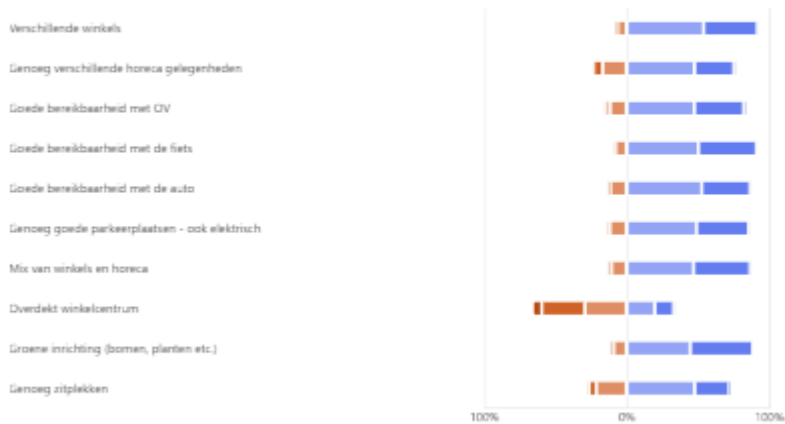

45. In de gemeente Stadskanaal zijn meerdere dorpen met winkels en horeca. Het is belangrijk om deze centra leuk en aantrekkelijk ...

[More details](#)

Geef aan per onderwerp hoe belangrijk je dit vindt wanneer je een dorpscentrum bezoekt.

● Helemaal niet belangrijk ● Niet belangrijk ● Neutraal ● Belangrijk ● Heel erg belangrijk ● Geen mening

46. Heb je zelf nog ideeën om centra in de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker te maken?

[More details](#)

47. Welke ideeën heb je om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker om centra in de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker te m...

[More details](#)

245

Responses

Latent Responses

"goot de huur naar beneden van winkelpanden zodat het aantrekkelijker wordt voo..."
"kleurrijk maar geen tekenen van lhgbtq rommel"

...

48. Als je een keuze zou mogen maken: welk type winkel of welke winkelketen mis je in jouw buurt?

[More details](#)

511

Responses

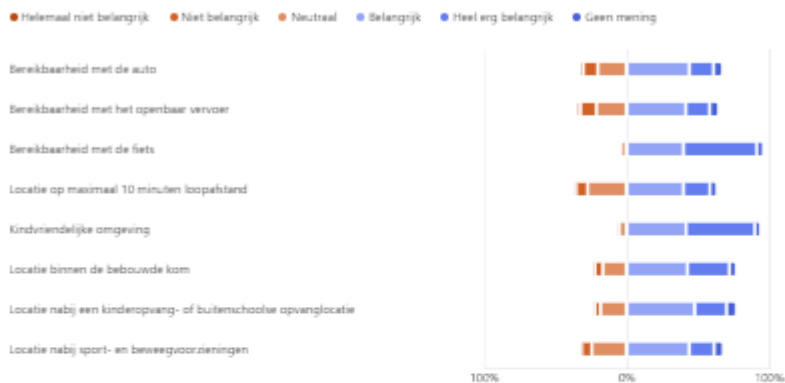
Latent Responses

"meer computer zaken bijv. mediamarkt of coolblue"
"goeie fietsenwinkel voor MTB en racefietsen en normale fietsen(goen elektrisch)"

...

49. In de gemeente Stadskanaal zijn veel basisscholen en buitenschoolse opvanglocaties in meerdere dorpen. Geef aan wat je belang...

[More details](#)

50. In de gemeente Stadskanaal zijn meerdere middelbare scholen en vervolgopleidingen. Geef aan wat je belangrijk vindt voor de l...

[More details](#)

51. Wil je vragen beantwoorden over het thema toerisme, recreatie en cultuur?

[More details](#)

52. Het Stadskanaal is erg belangrijk geweest voor de ontwikkeling van deze regio door handel en transport over het kanaal. Nu wordt...

[More details](#)

De hoge kosten kunnen ervoor zorgen dat de gemeente geen geld meer heeft voor het onderhoud van bruggen. Daardoor moete...

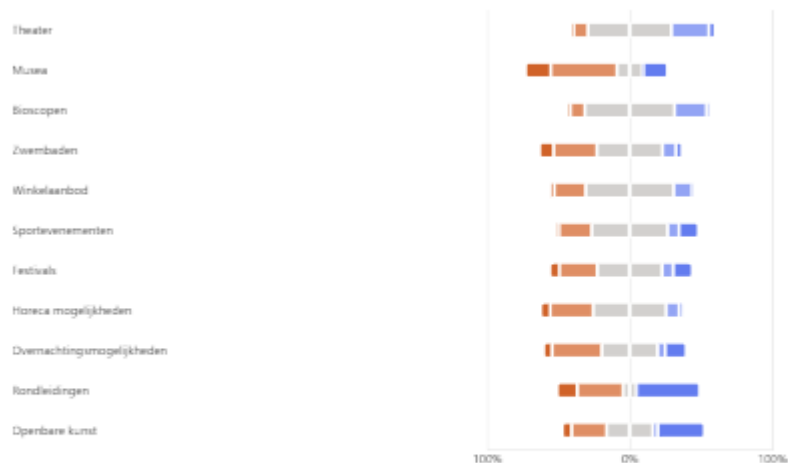
Vind je het acceptabel als de gemeente besluit hier minder geld aan uit te geven?

53. In de gemeente Stadskanaal is van alles te doen voor inwoners en toeristen op het gebied van recreatie en cultuur. Geef aan wat ...

[More details](#)

● Slecht ● Matig ● Goed ● Erg goed ● Geen mening

54. Het Theater Geert Teis is een belangrijk cultureel gebouw voor Stadskanaal. Veel mensen gaan hier naartoe voor een recreatief...

[More details](#)

STELLING De gemeente moet er alles aan doen om Theater Geert Teis in Stadskanaal open te houden.

Ben je het eens of oneens met de stelling?

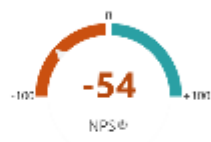
Promoters	382
Passives	264
Detractors	130

55. Hoe aantrekkelijk vind je de gemeente Stadskanaal voor toeristen?

[More details](#)

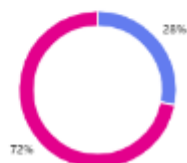
Promoters	24
Passives	308
Detractors	442

56. Heb je zelf nog ideeën om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker te maken voor toeristen door het aanbod van recreatie en...

[More details](#)

Ja	214
Nee	547

57. Welke ideeën heb je om de gemeente Stadskanaal aantrekkelijker te maken voor toeristen door het aanbod van recreatie en c...

[More details](#)

210
Responses

Latest Responses
"een vaar meer en een haven voor water recreatie"
...

58. Wat is je postcode?

[More details](#)

LET OP: je hoeft alleen de vier cijfers van je postcode in te vullen - bijvoorbeeld: 0123

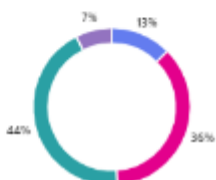
983
Responses

Latest Responses
"9515"
"9503"
"9502"
...

59. Wat is je leeftijd?

[More details](#)

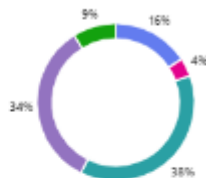
0 - 24 jaar	123
25 - 49 jaar	357
50 - 69 jaar	430
70 jaar of ouder	73

60. Wat is je gezinssituatie?

[More details](#)

Alleenstaand	155
Alleenstaand met kinderen	37
Getrouwd/partnerwonend zonder kinderen	371
Getrouwd/partnerwonend met kinderen	333
Other	87

61. Welke opleiding heb je afgemaakt?

[More details](#)

Basisschool	72
Middelbare school	136
MBO	370
HBO	305
Universiteit	62
Geen	9
Other	29

